

Auteur: Ivo Verreyt

Code : 00-BAAL

Trefwoord: Ecocheques

Cao 98: De ecocheques

1. Vooraf

Het idee om "ecocheques" of "groene cheques" toe te kennen is gegroeid bij de besprekingen over het interprofessioneel akkoord 2009-2010. Uit het interprofessioneel akkoord (IPA) 2009-2010 bleek dat de marge voor loonsverhoging miniem was. Om de nettokoopkracht van de werknemers toch enigszins te verhogen, kwamen de sociale partners overeen een onderhandelingsenveloppe vast te leggen van maximum 250 EUR per werknemer. Voor 2009 mag hiervan maximaal 125 EUR worden toegekend. Het gaat hier om nettobedragen die geen enkele bijkomende sociale of fiscale last mogen inhouden voor de werkgevers. Om dit te realiseren kiezen de sociale partners enerzijds voor de versterking van bestaande voordelen, anderzijds wordt ook een nieuw voordeel geïntroduceerd, met name de ecocheque. In het akkoord staat dat de sociale partners tegen 1 februari 2009 een regeling zouden uitwerken voor "vrijstelling, voor werkgever en werknemer, van belastingen en sociale bijdragen bij de toekenning van "groene cheques" (genaamd ecocheque), bestemd voor de aankoop van ecologische producten en diensten".

Het ontwikkelen van een dergelijke regeling moet eigenlijk op drie fronten gebeuren¹:

- Vrijstelling van sociale bijdragen: dit moet bij KB gebeuren. Op 23 januari 2009 heeft de ministerraad op voorstel van minister Laurette Onkelinx een ontwerp van KB goedgekeurd dat een systeem van ecocheques in het leven roept. In het RSZ-KB van 28 november 1969 wordt een artikel 19^{quater} toegevoegd dat bepaalt dat ecocheques niet als loon worden beschouwd onderworpen aan RSZ bijdragen als zij aan een hele reeks voorwaarden voldoen (zie hierna).
- Vrijstelling van inkomstenbelasting: dit veronderstelt een wijziging van de wet. Ook deze wijziging zou op 23 januari 2009 goedgekeurd zijn
- Een van de voorwaarden in het nieuwe artikel 19^{quater} is dat een ecocheque niet als bijdrageplichtig loon beschouwd wordt als erop vermeld wordt dat hij slechts aanvaard mag worden voor de aankoop van ecologische producten en diensten die voorkomen op een lijst die opgenomen is in een cao van de NAR. De NAR heeft op 20 februari in cao nr. 98 een dergelijke lijst in bijlage opgenomen. In de cao 98 worden verder nog enkele arbeidsrechtelijke problemen geregeld.

2. Voorwaardenkader om voor de RSZ niet als loon te worden beschouwd

Geïnspireerd door de bestaande regels voor maaltijdcheques worden de volgende voorwaarden opgelegd om de ecocheques niet te beschouwen als loon waarop RSZ-bijdragen verschuldigd zijn:

¹ Advies van de NAR nr. 1.675 "Uitvoering van het interprofessioneel akkoord voor de periode 2009-2010 - Ecocheques" van 20 februari 2009. Zie www.nar-cnt.be.

1. De ecocheques mogen niet aangeboden worden ter vervanging of omzetting van loon, premies, voordelen in natura of enig ander voordeel of een aanvulling hierbij.
2. In beginsel moet de eco-cheque ingevoerd worden via een cao. Dit kan een sectorale of een ondernemingscao zijn. De invoering kan echter ook geregeld worden via een individuele schriftelijke overeenkomst in ondernemingen waar geen syndicale afvaardiging is of als het gaat om werknemers waarvoor het niet de gewoonte is om cao's af te sluiten. Het bedrag dat via zo een individuele overeenkomst wordt afgesproken mag bovendien niet hoger zijn dan het bedrag dat in dezelfde onderneming via cao werd toegekend.
3. In de cao of de individuele overeenkomst moet bepaald worden wat de hoogste waarde is van één ecocheque, met een maximum van 10 euro, en het aantal keren dat er in de loop van het jaar ecocheques uitgereikt worden.
4. Ecocheques moeten op naam van de werknemer worden afgeleverd. Aan deze voorwaarde wordt voldaan als er op de individuele rekening van de werknemer melding wordt gemaakt van het aantal en het bedrag van de ecocheques.
5. Met de ecocheques kunnen aankomen gedaan worden tot de laatste dag van de 24ste maand (= 2 jaar) vanaf de terbeschikkingstelling aan de werknemer. Op die manier kunnen de cheques opgespaard worden voor een duurdere investering.
6. Op de ecocheque moet de geldigheidsduur ervan vermeld worden en ook dat er enkele ecologische producten en diensten mee aangekocht kunnen worden die voorkomen op een lijst die de NAR in een cao vastlegt.
7. Een ecocheque kan noch geheel, noch gedeeltelijk voor geld worden omgeruild.
8. Het totale bedrag van de ecocheques die door de werkgever worden toegekend mag per werknemer niet hoger zijn dan:
 - o 125 euro in 2009;
 - o 250 euro per jaar vanaf 2010.

De ecocheques die aan al deze voorwaarden voldoen worden niet als loon beschouwd voor de sociale zekerheid. Voor de loonbeschermingswet of de arbeidsovereenkomstenwet blijven ze daarentegen wél hun loonkarakter behouden.

3. Cao 98 van 20 februari 2009

3.1. Bedoeling van deze cao

De sociale partners hebben met het stelsel van ecocheques een dubbele bedoeling:²

- enerzijds de koopkracht van de werknemers vrijwaren en de werkgelegenheid doen toenemen
- anderzijds op vlak van het milieu een toegevoegde waarde en een sensibilisatie tot stand brengen.

Verder drukken ze in de commentaar nog de wens uit dat de ecologische diensten en producten die met de cheques kunnen worden aangekocht gemakkelijk toegankelijk moeten zijn voor alle werknemers.

Cao 98 bepaalt nu heel precies via een limitatieve opsomming welke producten en diensten er nu met de cheques aangekocht kunnen worden. Bovendien worden enkele regels vastgelegd met betrekking

² Commentaar bij artikel 1 van cao 98.

tot de informatieverstrekking aan de werknemers en de wijze van berekening van het aantal aan de werknemers toe te kennen ecocheques.

3.2. Limitatieve lijst van producten en diensten

Zowel de werknemer (als consument) als de handelaar of de dienstverlener (die de diensten levert of de producten verkoopt), moeten er zeker van zijn dat de voorgestelde diensten of producten effectief als "ecologisch" worden beschouwd om met ecocheques te kunnen worden aangekocht. De NAR heeft daarvoor wordt in een bijlage bij de cao 98 een **limitatieve lijst** van producten en diensten opgemaakt die onder andere is gebaseerd op de op federaal en gewestelijk niveau bestaande regelgeving. In bijlage vindt U bij deze nota de lijst die NAR heeft opgesteld. Bovendien verbinden de sociale partners zich ertoe de cao en dus ook de limitatieve lijst uiterlijk tegen het laatste kwartaal van 2010 te evalueren.

Voor nog meer details verwijzen wij naar de website die het ACV over de ecocheques gemaakt heeft: www.ecocheque.be

3.3 Informatieverstrekking aan de werknemers

De eerste keer dat er aan de werknemers ecocheques worden afgegeven moet de werkgever hen met alle middelen die hiervoor dienstig zijn informeren over welke producten er met de cheques nu precies kunnen worden aangekocht.

De NAR adviseert³ dat ook de uitgevers van de ecocheques informatie zouden verstrekken, bijvoorbeeld op hun website. Tot slot zal de NAR zelf op de eigen website een dossier ter beschikking houden met de geactualiseerde lijst van producten en diensten waarvoor de ecocheque kan gebruikt worden. Dit wordt aangevuld met nuttige informatie zoals de vindplaats van informatie over regionale subsidies en over de in de lijst opgenomen verwijzingen naar labels en normen.

Ook het ACV heeft ondertussen een uitgebreide informatieve website aangemaakt: www.ecocheque.be.

3.4. Berekening van het aantal ecocheques dat aan de werknemers kan toegekend worden

3.4.1. De werknemer komt in dienst of verlaat de onderneming tijdens het kalenderjaar

Voor werknemers die in de loop van het betrokken kalenderjaar in dienst gekomen zijn van de werkgever, of hem hebben verlaten, wordt het aantal ecocheques geproratiseerd in functie van de periode van hun tewerkstelling bij die werkgever tijdens het betrokken kalenderjaar.⁴

Deze proratisering geldt ook voor werknemers die van personeelscategorie wijzigen.⁵

³ Advies nr. 1.675 van 20 februari 2009.

⁴ Artikel 6 §1 van cao 98.

⁵ Artikel 6 §2.

3.4.2. De arbeidsovereenkomst van de werknemer was geschorst tijdens het kalenderjaar

In geval van schorsing van de arbeidsovereenkomst tijdens het betrokken kalenderjaar wordt bij de berekening van het aantal toe te kennen ecocheques rekening gehouden met het aantal dagen waarvoor betrokken werknemers loon of vakantiegeld hebben gekregen.

Met dagen waarvoor de werknemers loon gekregen hebben, worden gelijkgesteld de dagen:

- Moederschapsverlof als bedoeld in artikel 39 arbeidswet (minstens 15 weken zwangerschapsrust en bevallingsverlof).
- Arbeidsongeschiktheid ingevolge (beroeps)ziekte of (arbeids)ongeval gedekt door gewaarborgd loon voor arbeiders volgens cao 12*bis*. Het gaat hier dus over de periode van 23 dagen, volgend op de eerste periode van 7 dagen gewaarborgd weekloon die wel onderworpen zijn aan RSZ-bijdragen.
- Arbeidsongeschiktheid ingevolge (beroeps)ziekte of (arbeids)ongeval gedekt door gewaarborgd loon volgens cao 13*bis* voor bedienden in proefperiode of verbonden door een arbeidsovereenkomst van bepaalde duur/voor een bepaald werk van minder dan 3 maanden. Voor hen geldt de loonwaarborgregeling voor arbeiders. Ook hier gaat het over de periode van 23 dagen, volgend op de eerste periode van 7 dagen gewaarborgd weekloon.

3.5. Kader-cao

Cao 98 is een kader-cao die zelf geen recht op ecocheques creëert. Met andere woorden, net zoals dit bij maaltijdcheques het geval is, moet er nog een sectorale cao of een ondernemingscao zijn die het recht op ecocheques instelt.

Zoals in de inleiding gesteld moeten de aanpassingen in de RSZ-regelgeving en de fiscale wetgeving ook nog gepubliceerd worden.

BIJLAGE

LIJST VAN ECOLOGISCHE PRODUCTEN EN DIENSTEN DIE IN AANMERKING KOMEN VOOR BETALING MET ECOCHEQUES

I. Energiebesparing

- A. Aankoop en/of plaatsing (door geregistreerde aannemers) van producten en diensten die voldoen aan de criteria van de in artikel 145, 24° van het wetboek inkomstenbelastingen bepaalde federale fiscale verminderingen met het oog op energie-besparing;
- B. Producten en diensten die in één van de Gewesten op 1 december 2008 of later, in aanmerking komen voor regionale subsidies in het kader van het beleid inzake rationeel energiegebruik, met inbegrip van de regionale subsidies voor de aankoop van energiezuinige elektrische apparaten.
- C. Aankoop van producten die specifiek zijn bestemd voor de isolatie van woningen;
- D. Aankoop van spaarlampen, TL-lampen en LED-verlichting;
- E. Elektrische apparaten die uitsluitend werken op zonne-energie of op handmatig geproduceerde energie.

II. Waterbesparing

- A. Spaardouchekop;
- B. Recuperatietank voor regenwater;
- C. Hulpstuk voor waterbesparing op kranen;
- D. Spoelbak voor toiletten met spaarknop.

III. Bevordering duurzame mobiliteit

- A. Plaatsing van roetfilters in personendieselmotoren met bouwjaar tot en met 2005;
- B. Plaatsing lpg-installatie in personenwagens;
- C. Vervoersbewijzen voor openbaar vervoer, met uitzondering van abonnementen;
- D. Aankoop en onderhoud van fietsen, met inbegrip van fietsen uitsluitend ondersteund door een elektrische hulpmotor, fietsonderdelen en fietstoebehoren;
- E. Cursussen ecodriving.

IV. Afvalbeheer

- A. Aankoop van oplaadbare, draagbare NiMH-batterijen en van oplaadtoestellen voor dergelijke batterijen;
- B. Compostvat;
- C. Kunststofproducten die volledig bestaan uit composteerbaar materiaal die voldoen aan de norm NBN EN 13432, evenals wasbare luiers;
- D. Papier dat voor 100 % gerecycleerd is en dat ongebleekt of TCF-gebleekt is;

V. Bevordering van ecodesign⁶ : producten en diensten die voldoen aan de criteria van het Europese Ecolabel

VI. Bevordering van aandacht voor de natuur

A. Aankoop van duurzaam geëxploiteerd hout (FSC of PEFC of gelijkwaardig) of houtproducten gemaakt uit duurzaam geëxploiteerd hout, evenals papier dat geproduceerd is met gerecycleerde vezels of met verse vezels afkomstig van duurzaam geëxploiteerd hout;

B. Aankoop van bomen en buitenplanten, bloembollen en zaden voor buiten, niet-gemotoriseerde tuingereedschappen, potgrond en teelaarde, meststoffen met biogarantie.

⁶ Dat betekent de integratie van milieuaspecten in het productontwerp met het doel de milieuprestaties van het energieverbruikend product over zijn gehele levenscyclus te verbeteren (Artikel 2, 23° van de Richtlijn 2005/32/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2005 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het vaststellen van eisen inzake ecologisch ontwerp voor energieverbruikende producten en tot wijziging van Richtlijn 92/42/EEG van de Raad en de Richtlijnen 96/57/EG en 2000/55/EG van het Europees Parlement en de Raad)